

Så här har vi räknat

För beräkningarna av växtodlingsgårdarna i Hallands län ligger ca 80 växtnäringsbalanser till grund.

För att resultatet inte ska påverkas av grödfördelningen eller djurtätheten på gårdarna har vi undersökt skillnaden mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde. Jämförelsevärde är beräknat utifrån det genomsnittliga kväveöverskottet för ett hektar av en speciell gröda respektive en djurenhet av ett speciellt djurslag, där alla växtnäringsbalanser som är gjorda inom Greppa Näringen ligger till grund för uträkningen. En gårds jämförelsevärde motsvarar den kvävebalans som gården skulle ha fått om lantbrukaren hanterade sina grödor och djur som genomsnittet av lantbrukarna gör. Ju större skillnaden är mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde desto mer skiljer sig gården från hur lantbrukarna gör i allmänhet. I det här fallet har vi tittat närmare på de 20% med störst avvikelse i respektive riktning. Genom att titta på kvävebalanserna, in- och utposter av kväve, grödfördelning samt tidpunkter för stallgödselspridning och jordbearbetning har vi kunnat dra de slutsatser du nu läst om.

Så här ser förutsättningarna för de olika gårdarna ut

	Gårdar med låg kväveeffektivitet	Medelgården inom Greppa Näringen	Gårdar med hög kväveeffektivitet
Medelareal, ha	108	91	62
Dominerande grödor			
- Höstsäd	29%	24%	21%
- Vårsäd	33%	36%	33%
- Oljeväxter	5%	5%	6%
- Potatis	9%	8%	5%
Skillnad i utgifter för kväve jämfört med medelgården ¹	+400	0	-600

1. Skillnaden är beräknad utifrån inköp av mineral- och stallgödsel och ett kvävepris på 15 kr/kg N.

Öka din kväveeffektivitet

- framgångsfaktorer för växtodlingsgårdar i Halland

En kväveeffektiv gård har, i jämförelse med en mindre effektiv gård:

- ▶ Mindre inköp av mineralgödsel
- ▶ I stort sett lika stor försäljning av produkter
- ▶ Högre andel malkornsodling

Rådgivnings- och informationsprojektet Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen.
Du når oss på: www.greppa.nu • tel 0771-573 456

Det är framförallt inköpen av mineralgödsel som skiljer de effektiva gårdarna från de mindre effektiva. Detta visar en jämförelse mellan gårdar som har ett högt kväveutnyttjande och ett lågt.

Sedan Greppa Näringen startade 2001 har resultaten från ca 11 000 växtnäringsbalanser samlats in. Ett sätt att utnyttja all den information som finns i växtnäringsbalanserna, är att jämföra de gårdar som är mest effektiva på att utnyttja sitt kväve med de gårdar som är mindre effektiva. Genom att jämföra dessa gårdar kan vi hitta vad som bidrar till ett framgångsrikt utnyttjande av kväve.

De bästa köper in mindre men säljer lika mycket

Skillnaden är betydande när de 20% mest effektiva växtodlingsgårdarna jämförs med de 20% med lägst effektivitet. Resultaten för växtodlingsgårdarna i Hallands län visar att det finns en statistiskt säker skillnad i kväveöverskott mellan de gårdar som ingår i den effektiva gruppen jämfört med gårdarna i den mindre effektiva gruppen. Skillnaden uppstår till viss del genom att

utförseln av kväve från gårdarna är olika men den stora orsaken är införseln av kväve till gården (se diagram 1).

Vilka delar i införseln av kväve är det då som skiljer mellan de två grupperna? En närmare analys visar att den stora skillnaden ligger i införseln av mineralgödsel. Gruppen gårdar som utnyttjar kvävet sämre köper in ungefär 70 kg N/ha mer än de gårdar med bäst utnyttjande av kväve (se diagram 2). Vid ett kvävepris på 15 kr/kg N ger detta en skillnad i utgifter på drygt 1000 kr/ha. Vid en granskning av det kväve som förs ut från gården visar de effektiva gårdarna en mindre utförsel i form av vegetabilier från gården, men skillnaden är liten – endast 10 kg N/ha. Ett mindre inflöde kan alltså ha givit en något lägre skörd.

Tittar vi istället på grödfördelningen hittar vi inga stora skillnader. Det enda som kan noteras är att det finns en tendens till större andel av malkornsodling på gårdarna med högre kväveeffektivitet.

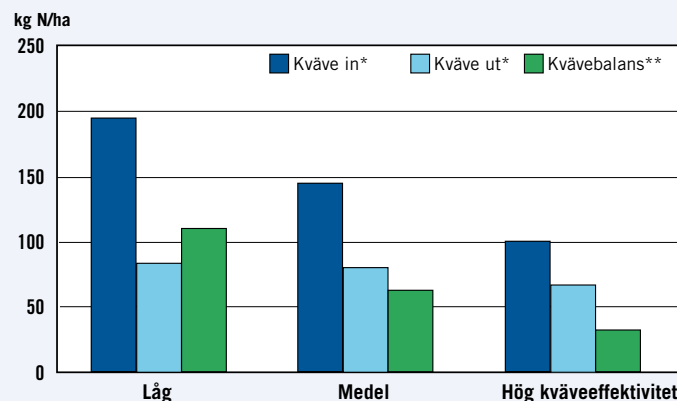

Diagram 1. Infört och utfört kväve samt kvävebalans på växtodlingsgårdar i Hallands län. Stjärnorna visar på signifikanta skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.

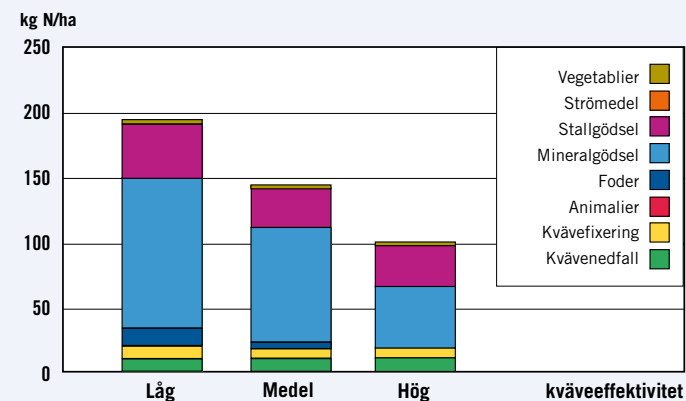

Diagram 2. Kväveinförsel till halländska växtodlingsgårdar. Stjärnorna visar på statistiskt säkra skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.